

LUBLANSKE NOVIZE

JANN. FRIDR. EGERJA.

Sabbota 27. d.

mali serpana 1799.

Nro. 30.

Lublana

Dvasto mosh Rusov so spremlali rusovske shtu-ke, strëlno inu drugo perpravo, katiro so v' sabboto inu nedêlo do Lublane pervlekli; Ru-fi so imêli ofemsto volov sa voshno; kôla so le-se-ne bres vsiga kovanja, one so bile shkodvane inu poterte od dolge ojstre terde pôti. Torej so potrebvati nashe domazhe vosnine, katira se jim je dala od tot naprej proti Lashkim. Vse to orodje slishi Rusam, katiri so pred krêsam tukaj mêmno hodili.

Srêdo so pergnali spêt iz lashkiga devêtde set vjêtih franzoskih offizirjov, inu 700. soldatov

Pod

Pod Mantovo so perſhli pet zesarſkih regimentov, inu en raſdelek ſgoraj imenvanih Ruſov.

Poſebni liſt 17. Julia.

Feldzeigmeiſter general Kray piſhe 10. Julia: Grad Urbano ſraven Bologne ſe je naſhim podal, ſedemſto franzoſov je vjetih, katiri ſo domu ſpuſheni na oblubo, de nebodo ſkusi ſheſt meſzov na vojski ſluſhili. Trideſet ſhtukov, inu doſti ſhivesha, praha ſo notri dobili.

Pred Mantovo ſo naſhi vseli en Turn Cereſa s' imenam, deſeti dan tiga meſza ſjutraj je vkaſal general Kray ſtreleti na ta turn is 24 ſhtukov, general graf S. Julien je ſoldate vodil, prezej po pervim ſtrelanji ſo naſhi jeli zhes ſid dreti, v' kratkim je bil franzoſ is turna pregnan, ſgubil en ſhtuk inu vezh majnſhih ſtrelnih koſzov. Potle ſo naſhi moſt naredili, po katirim ſe lahko bliſo Mantovſkiga oſidja gre.

Sguba naſha je bila majhina, bode en drugikat popiſana. Ruſi ſo perſhli ravno predni dan, njih ſhtuke ſo naſtavili od ſtrane, de ſo franzoſe naſhigali.

Sdaj naſhi Mantovo pertiſkajo, prekope delajo, ſhanze perbliſhujeo, inu ſi upanje ſturo, de v' malim zhaſi ſe bo mogel ſovraſhnik podati.

Višhi general Melas pišhe is Alexandrie s
dan Julia, de so batterije pred gradom tiga me-
sto shę napravlene, shtuki nastavljeni, sdaj pa
kõpleo, skrite poti, de se bodo proti osidju bli-
shali, inu grad francozam vsęli.

Dunej 13. inu 17. julia.

Po ranzi franzoski Prinzeфини Maria Vičto-
ria so per dvoru na Duneji shalostne oblazhila
nosit sazhęli 10. dan Julia, tę bodo nosili skus
desęt dni.

Graf Harrah je perloshil sa vojsko vse skla-
de, kar je lani pofodil, to je, 2031. fl. inu bo
tudi nasaj poflal obligazione od svojeh grašhın
na Pęmskim, katire snefeo 5837. fl.

Vojskne nasnanja poveęo, de narvežhi deļ
vojske generala Moreau stojı uni kraj Genove
med hribmi inu v' sakopanih logarjih. V' Geno-
vi ni nobeniga franzosa, meštzhani so sami na
strashi, inu nepušte franzosoov notri.

Po pišmih nashiga generala Melas se snaj-
de dosti anglejskeh bark pred Genova inu me-
stam Savona. Is ene terdnave Cunco s' imęnam
je sovrashnik venmahnil shęst sto mosh mozhen,
ludem dosti shivine vsęl, al kmętje so ga sami
savernili, inu spęt v' terdnavo sagnali.

Nashi zesarfski si sdaj vse persadęneo, de
bodo grad per Alexandrii inu Mantovo prema-
gali.

En drugi franzoski general Macdonald s' imenam, kir je stal po notrajnim lafhkim, se je vaf potegnil is Florenza, proti morji podal, inu misli morebit po morji domu beshati. Po zeli Toskani so ludje inu kmetje franzosam sovraslh. Ker je Florenz prasen, bi se lahko kaka smeshnava po mestu perzhela; de se to nesgodl, je poslal nash general Klenau jagre v' Florenz, inu en eskadron husarjov. Per oboih je en oberstar sa Komendanta. Florentinzi so sami profili, de bi se jim pomozh poslala.

Per Rajni so nashi franzosam Offenburg vseli, sraven vezh ku en tavshent sovraslnikov pobili, 350. vjeli. Nasha sguba je bila samih 150. mertvih inu ranenih.

Dalaj je en Leutenant s' nekitermi nashimi vjel dva offizirja inu dvajset franzosov, tudi devet kojn.

Po Pemskim so nabrali eno silno rezh obe-silniz, stariga platna, inu noviga sa ranene soldate, ter so poslali k' vojfski Prinza Karl. Prinz se je sam sahvalil s' enim pismam.

Pervi vlak Rusov je perfhel v' Prag na Pemskim 11. dan tiga mesza, so shli v' paradi sku-si mesto, ludje so vkup vrjeli jih gledat.

Sardinia.

Kakor hitro je Kral v' ta otok perfhel, je perti prizhi dal od sebe pismo 5. dan Sushza inu

inu se pertóshil zhes vfo sturjeno filo, katira f mu je sgodila, kader je bil pregnan is svojem deshél, inu prozh pelan. To písmo je sam pošlal na visharje v' Parisi, rekozh: pravíza, zhašt, inu perjasnost proti drugim kraléštvam naf sa-vešhe, de se pred zelo Europo pertoshim zhes prenarjanje po nafheh deshelah v' Piemonti. Mi nismo nikol ne ene bešede prelomili, kar smo s' franzosmi sglíhali, tudi vse dopolnili, karkol je bilo njim oblublenga. Naj prízhajo unajni ministri, katiri so bili per nafhim dvori; franzos pa je naf po fili pergnal, krivo dolshil, inu o-blašt is rók vsél, kader mu nismo níz húdiga sturili. Zela Europa naj sposna krivízo franzoskih generalov inu drugih komisarjov; satorej se mi pertoshmo pred zelim svétam, inu ozhemo spét v' nafho pravizhno od starih ozhétov pre-jeto lašt nasaj vstavleni biti. Podpisan Karl Em-manuel Kral sardinški.

Nemshko.

Graf Einsiedel je v' Saxni na svojem grašhi-nah napravil eno delavnizo ali fabriko sa zucker kuhati is ene sladke repe, katira ima tolkaj fla-šti v' sebi, de se lahko zucker is nje dobiva.

En uzhen gospod po imeni Humbold je sku-sil inu snajdel, de sapa ali luft v' Londni je se-demkrat bol poln oshivlive sape, kakor v' Tos-kani v' narlepšhíh okrajnah laškkeh. Tukaj i-mam opomniti, de so ene sape katire zhlovéka vmore,

vmore, take so smradlive, saperte, plešnive, gnile, inu vse tiste, katire shivali ali zhlovek od sebe vun diha; druge sape so sa zhloveka oshivlive, te dihajo vun is drøvja inu is vsiga seljenja, slasti ga kader sonze obseje. Satorej je sdravju dobro, ako se zhlovek ob sonzhnim seljanji med drøvjam prehaja. Isrok pa, sakaj je krog Londna tako sdrava sapa je, ker v' Anglii se dosti podsemelskiga oglja snajde, to oglje diha od sebe eno sa zhloveka sdravo sapo.

Grafhina Kapla per Rajni je osnanila, de so franzosi tam okoli poshigali, inu ofem hish s' vso drushino na berashko palzo perpravili; v' tim osnanili so besede perstavlene, rekozh: lubi kmetje poglejte, kako slabo svetsti so franzosi svojem besedam, katiri so obetali mir kózham inu kmetskem hisham, pa ga nedajéo.

Rufsia.

Velika Knęsina Alexandrova je porodila eno hzhęr Prinęsino.

V' męsti Mętav je bila poroka Prinęsine franzoske Marie Theresie. Cardinal Montmorenzi je porozhval, inu pridigval.

Rusovfki admiral pishe, de ena rusovfka fregata je vjela eno franzosko v' neapolskim brodi Brindisi, katira je ravno mislila pisma nesti na generala Bonaparte v' Egipt.

Danemark.

Franzosi so otli ene ludi na otoki S. Krish, kir je pod Danemarško oblastjo, napraviti, de bi se zhes svojga Krala puntali. Al ljudje v' miri inu srežhni pod Ivojuu dobrotlivim Kralam so, franzose sanizhvali, inu jih potepeno odgnali.

Anglia.

V' Anglii so jele shenske visokiga stanu se podajati na branje inu pisanje srednih inu lepih naukov, moshki pa hol fkerbe sa vojsko, deshelnestvari, franzoske barke, sa Bonaparta v' Egipti, sa vojsko v' Indii s' kralam Tipo Saib. inu sa te rezhi, katire mir po sveti sadenejo. Kral Tipoo Saib je sazhel vojsko s' Anglejzi v' Indii, al ti imajo 30. tavshent domazhkih, inu 60. tavshent Indianfhkih foldatov

V' Srednim morji imajo Anglejzi 57. verftneh bark, inu dosti drugeh fregat inu majnsfhkih.

Tudi so rasedlili majhine barke, katire se vosio semtertje, de v' potrebi berfh druge vkup fklizheo! v' treh dnehsnajo vse 57, barke se snifsi

Po zeli Angliihvalio Prinza Karl, generala Suvarov, kraj, Vukafovizh, Kajm inu druge Esterajfske vojfhake.

Franzia.

General Iourdan je povedal petsto sbranim mo-

mosnem, de franzovski soldatje sato nizh nevelajo, ker niso bili na vojsko pripravljeni, so le damu v hajali. Oni so mislili, de nebode vezh vojske, temuzh mir

Franzosi nima nobene barke vezh sa kupzhio. Vse kupzhiske barke so pobrane sa vojsko, inu te sa sdaj v' srednim morji, ker jih bodo Anglejzi posobali.

Novizh sbrani moshje mezheo vse na poprejsne gospodarje, karkol je kriviga. Delali so franzovski oblanstiki le po svoji volji, ne po pameti inu pravizi. Pozhasi pa se odkriva misel novih visharjov, slasti Sicies ozhe imeti, de sme vsaki po svoji volji pisati bukve, inu med ludi dajati, kakor ozhe. Skusi to bode ludem gledal dopo vedati, de republikanska oblast ni sa nizh; inu ljudje bodo pozhasi se k' pameti nasaj oovernili.

De bi se ljudje pomalim previshali, inu nasaj perpelali, so visharji pisali sbranim moshnem, v' kakishnim slabim stani je njih republika.

Med vezh besedami so nekitere posebne, oni pravio: deshelne flushbe imajo v' rokah le malopridni inu golufni. Praviza je s' nogami japtana. Rane nashe republike so globoke. Morie so med nami, al nobeden nepokori taiste, katiri so vbiavzi. Na zestah ni nobene varnosti. Dauki al niso odrajtani, al sapravljeni. Ako nedobimo pomozhi, pojde vsa republika v' droblanze.